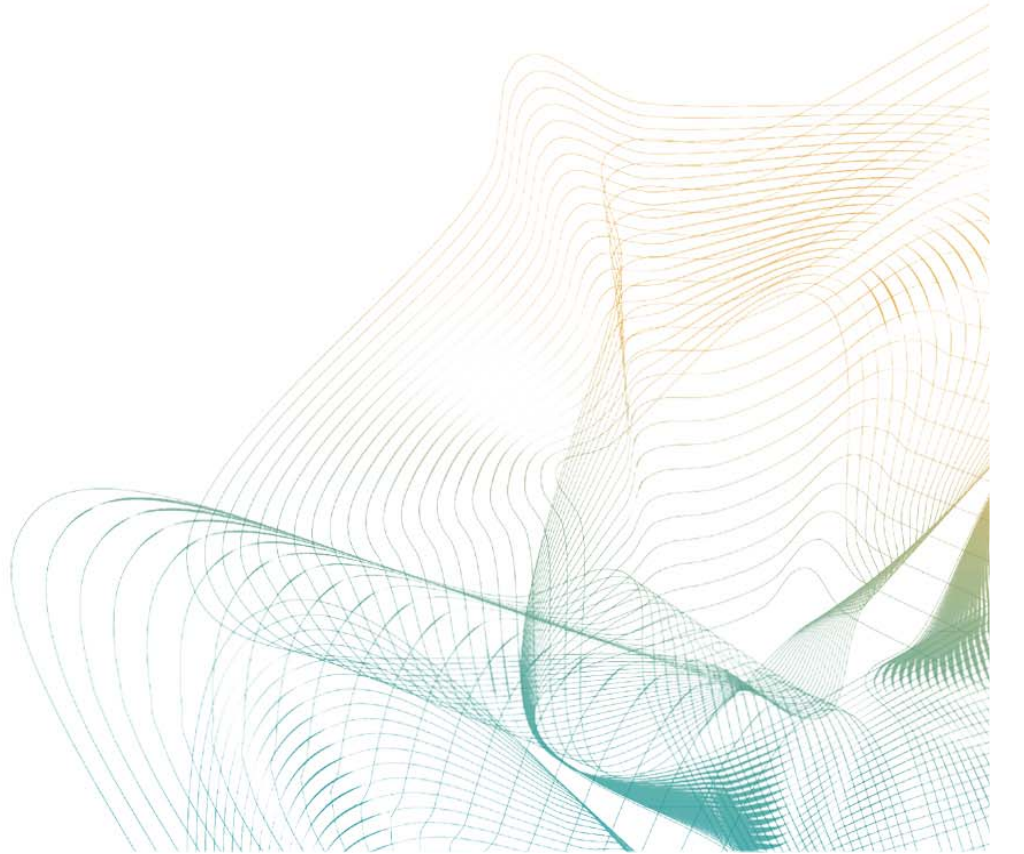

Finansal İstikrar Raporu

Kasım 2020
Sayı:31

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

İdare Merkezi

Hacı Bayram Mah., İstiklal Cad. No:10 06050 Ulus Altındağ Ankara, Türkiye

Telefon: (+90 312) 507 50 00

Faks: (+90 312) 507 56 40

Teleks: 44033 mrbrt tr; 44031mbdı tr

World Wide Web Home Page: <http://www.tcmb.gov.tr>

E-mail: bankacilik@tcmb.gov.tr

ISSN 1305-8576 (Online)

Kamuoyunu bilgilendirme amaçlı olarak hazırlanan bu rapor esas olarak Eylül 2020 verilerine dayanarak hazırlanmakla beraber, raporun yayımlandığı tarihe kadar yaşanan gelişme ve değerlendirmeleri de içermekte olup, tüm içeriği ile TCMB Genel Ağ Sisteminde yer almaktadır. Bu raporda yer alan bilgi ve verilere dayanarak verilecek kararların sonuçlarından TCMB sorumlu tutulamaz.

Önsöz

Finansal istikrar, makrofinansal sistemin şoklara karşı dayanıklılığını korumasını ve etkin işleyişini sürdürmesini ifade etmektedir. Kuşkusuz küresel ve yerel ölçekteki makrofinansal istikrarsızlıklar çok büyük ekonomik ve toplumsal maliyetlere neden olmaktadır. Bu nedenle, küresel ve yerel ölçekteki makrofinansal gelişmelerin yakından takibi ve analizi, finansal istikrara yönelik risklerin ve kırılganlıkların öngörülmesi, gerekli makro ihtiyati önlemlerin ilgili paydaşlarla işbirliği içinde kırılganlıklar oluşmadan zamanında alınması ilgili otoritelerin en önemli görevlerindedir.

Merkez bankaları, finansal istikrar raporları ile küresel ve yurt içi makrofinansal gelişmeleri incelemekte, ülkelerindeki makrofinansal sistemin görünümünü ve finansal sisteme ilişkin riskleri değerlendirerek kamuoyu ile paylaşmaktadır. Söz konusu analiz ve değerlendirmelerin şeffaflık ve hesap verme yükümlülüğü gibi temel merkez bankacılığı ilkeleri çerçevesinde kamuoyu ile paylaşılmasının olası risklerin azaltılması ve kırılganlıkların önlenmesine yönelik önlemlerin zamanında alınması açısından çok önemli olduğunu değerlendiriyorum.

2020 yılında küresel ölçekte yakın tarihin en büyük dışsal şoku ile karşılaşmıştır. Yılın ilk çeyreği ile birlikte dünya geneline yayılan koronavirüs salgını sonucunda dünyada ve Türkiye’de büyüme görünümü belirgin ölçüde zayıflamış, salgının olumsuz makrofinansal etkilerinin giderilmesine yönelik olarak genişleyici maliye ve para politikaları uygulanmaya başlanmıştır. Türkiye ekonomisindeki toparlanma yaz aylarından itibaren belirginleşmiştir. Diğer taraftan, salgın dönemine özgü koşullarda sağlanan kredi ve parasal büyüklüklerdeki hızlı artışın da etkileriyle güçlenen iç talebe ve altın ithalatına bağlı olarak cari işlemler açığı yükselmiş ve mevduat dolarizasyonu eğilimi artmıştır. Bu durum, kurlar ve döviz rezervleri üzerinde baskı oluşturarak, fiyat istikrarına ve makrofinansal istikrara yönelik riskleri artırmıştır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın temel amacı fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürmektir. Fiyat istikrarı, finansal istikrar için vazgeçilmez bir unsur, bir ön koşul olarak görülmektedir. Diğer yandan, finansal istikrar da fiyat istikrarı için en önemli unsurlardandır.

Fiyat istikrarının sağlanması ve sürdürülmesi odaklı sıkı parasal duruşumuz mevcut makrofinansal risklerin azaltılmasına destek olacaktır. Finansal istikrarın korunması ve finansal sistemin güçlendirilmesi hedefleri çerçevesinde; bütüncül bir yaklaşımla, yurt içi ve küresel gelişmeler ve risk unsurları yakından takip edilecektir. Finansal piyasaların gelişmesi ve etkin çalışması gözetilecek, makrofinansal ölçekte kırılganlıkların oluşmasının önlenmesi ve var olan kırılganlıkların azaltılması amacıyla ilgili paydaşlarla koordineli ve etkili politikalar uygulanacaktır.

Finansal istikrara ilişkin güncel durum ve görünümle birlikte küresel ve yurt içi makrofinansal gelişmelere de yer verdiğimiz Finansal İstikrar Raporumuzun 31’inci sayısının kullanıcılar için faydalı olmasını dilerim.

Naci AĞBAL

Başkan

İçindekiler

I.	GENEL DEĞERLENDİRME	1
I.1.I	Kutu: Finansal Piyasaların Etkin İşleyişine Yönelik Atılan Adımlar	4
II.	MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM	9
II.1	Uluslararası Gelişmeler	10
II.1.I	Kutu: Koronavirüs Salgınıyla Artan Kırılganlıkların Küresel Finansal İstikrar Bağlamında Değerlendirilmesi	14
II.1.II	Kutu: Kovid-19 ve Uluslararası Hanehalkı Tasarruf Gelişmeleri	16
II.2	Yurt İçi Temel Makroekonomik Gelişmeler	18
III.	FİNANS DIŞI KESİM	21
III.1	Hanehalkı Gelişmeleri	22
III.1.I	Kutu: İhtiyaç Kredisinde Vade Düzenlemeleri	27
III.1.II	Kutu: Bireysel Emeklilik Sistemi ve Otomatik Katılım Sistemi	29
III.2	Reel Sektör Gelişmeleri	32
III.2.I	Kutu: Reel Sektör YP Kredilerinde Son Dönem Gelişmeler	38
IV.	FİNANSAL KESİM	40
IV.1	Kredi Gelişmeleri ve Kredi Riski	41
IV.1.I	Kutu: Konut Sektörü Kampanyaları ve Etkileri	49
IV.2	Likidite Riski	51
IV.2.I	Kutu: Yurt Dışı Yerleşikler ile Yapılan TL-YP Türev İşlemlerine Yönelik Düzenlemelerin Etkileri	55
IV.2.II	Kutu: Pandemi Sürecinde Bankaların Menkul Değer Portföylerinin Gelişimi	58
IV.3	Faiz ve Kur Riski	60
IV.4	Kârlılık ve Sermaye Yeterliliği	62
V.	ÖZEL KONULAR	65
V.1	Ticari Krediler ve Firma Verimliliği İlişkisi: Banka Grupları Arasında Farklılaşma Var mı?	65
	KISALTIMA LİSTESİ	69